

NR 8 • 22. APRILL 2009

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA HÄÄLEKANDJA, ASUTATUD 1925. AASTAL

Teade Eesti Kaubandus- Tööstuskoja üldkoosoleku kokkukutsumise kohta

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete korraline üldkoosolek toimub 23. aprillil 2009, algusega kell 11.00 Clarion Hotel Euroopas, Paadi 5, Tallinnas.

Üldkoosoleku päevakorras on:

- ETKK 2008. aasta majandusaasta aruande ärakuulamine ja kinnitamine;
- ETKK juhatuse valimine;
- ETKK juhatuse esimehe valimine.

Üldkoosolekul võib osaleda ja hääletada liikme seaduslik esindaja, s.o selle juriidilise isiku juhatuse liige. Kui juhatuse liige ei saa osaleda, siis peab/võib see liige (ettevõtte) volitada teist liikmesettevõtet (läbi selle juhatuse liikme). Volitused võib saata Kaubanduskotta eelnevalt või võtta kaasa üldkoosolekule.

ETKK 2008. aasta majandusaasta aruandega on võimalik tutvuda internetis aadressil http://www.koda.ee/ETKK_Aastaruanne_2008.pdf või Eesti Kaubandus-Tööstuskojas kohapeal.

ETKK liikmed on teinud järgnevad ettepanekud juhatuse liikme kandidaatide kohta:

Juhatusesimehe kandidaat:

Tommas Luman, Nordic Contractors AS, juhatuse esimees

Juhatusesimehe kandidaadid:

Veljo Iipits, Salvest AS, nõukogu esimees

Väino Kaldoja, Silberauto AS, juhatuse esimees

Valdo Kalm, EMT AS, juhatuse esimees

Andres Koern, TK-Team AS, nõukogu esimees

Juhan Kolk, Alexela Oil AS, nõukogu liige

Gunnar Kraft, Sangar AS, juhatuse esimees

Enn Kunila, Liviko AS, nõukogu esimees

Jüri Käo, NG Investeeringud OÜ, juhatuse esimees

Meelis Milder, Baltika AS, juhatuse esimees

Tiina Möis, Genteel AS, juhatuse liige

Feliks Mägi, Nordic Hotels OÜ, juhatuse esimees

Endel Palla, Harju Elekter AS, nõukogu esimees

Jaan Pillesaar, Helmes AS, nõukogu esimees

Andres Saar, Nord Projekt AS, juhataja

Neinar Seli, Estiko AS, nõukogu esimees

Jaan Toots, Rotermann Grupp OÜ, nõukogu esimees

Koit Uus, Uuemõisa Invest AS, juhataja

Margo Veskimägi, Emor AS, nõukogu esimees

Enn Veskimägi, Standard AS, juhatuse esimees

Ootame aktiivset osavõttu!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse

TÄNA LEHES:

- ▶ Tööandjaid puudutavatest muudatustest seoses haiguslehtedega
- ▶ Äriseadustiku ja raamatupidamise seaduse muudatustest
- ▶ Eesti elanike suhtumisest kutseharidusse
- ▶ Etikett - kutsetest ja tänamisest

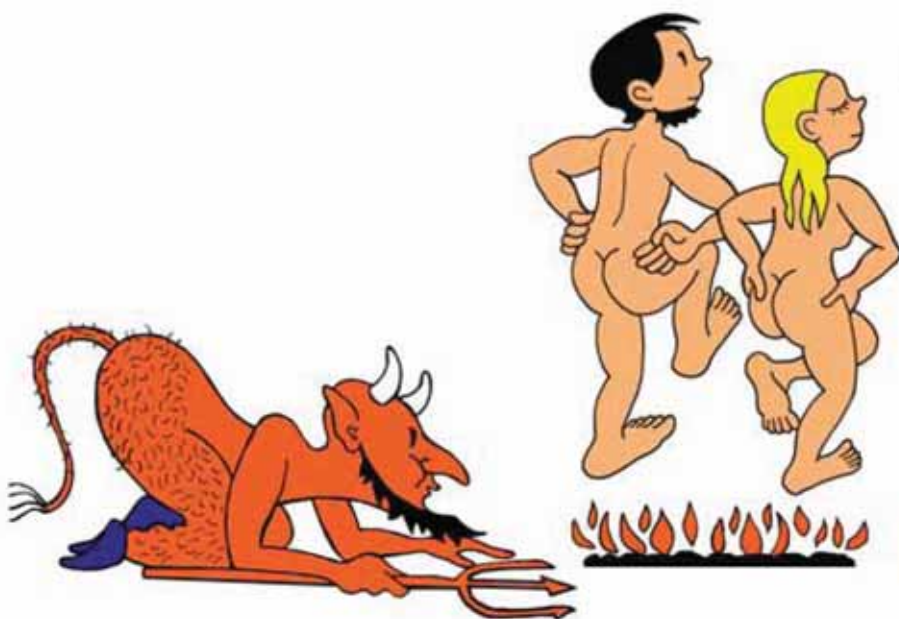
Turundus on oluline >

PÄRNU TURUNDUSKONVERENTS

- TANTS SÜTEL - mis saab edasi? -

Mis saab pärast kriisi? Tark turundaja peab täna sütel tantsides mõtlema ka sellele, mis ootab ees aasta-kahe pärast ja kuidas tänased otsused järgmist perioodi mõjutavad. Pärnu Konverents vaatab alati ettepoole, mitte tagasi.

14. - 15. mai • 2009
Hotell Strand, Pärnu

SIIM RAIE
Peadirektor

Inimesed on kallid

Töökohad, töötus, uus töölepinguseadus, töötukassa maksed, tööõnnetus ja kutsehai-guskindlustus – see on vaid lühike loetelu teemadest, mis terendavad meedias iga päev ja valmistavad peavalu nii ettevõtjatele kui valitsusele. Kellele on olulisem töösuhete sotsiaalne pool, kellele tootlikkus, kuid sellest mööda ei saa vaadata tänases majandus-situatsioonis keegi. Ka Koja Ekspordi Akadeemia seminar oli teemal „Ekspord ja inimressurs“. Töötajate arendamine, ühiste väärtuste tekitamine ja kontroll on seda olulisemad, mida kaugemal nad füüsiliselt asuvad.

Töötajate leidmine on üha rohkem liikunud traditsioonilistest kanalitest (personali-otsinguportaalid) sotsiaalsete võrgustike tasandile. Mõeldes läbi, kus liiguvad ja kogunevad (online) inimesed, keda vajatakse, on võimalik värbamistööd teha ka internetikogukondades või YouTube'is.

Maaja Vadi Tartu Ülikoolist rääkis väga huvitavalt kultuurist kui olulisest käitumise mõju-tajast. Kultuuri olulisus ja selle mõistmine ekspord-tegevustes ja suhtes tarbijaturuga on kasvav. Professor Vadi soovitas ettevõtjatel jäl-gida, millised on sümbolid avalikus ruumis, kes on ühiskonnas kange-lased ja millised tähtsad rituaalid. Neist on omakorda võimalik tule-tada ühiskonnas/turul valitsevad väärtused ja tegevuspraktikad ning nende muutumine ajas. Viimastel aastatel on väga palju räägitud nii väärtusepõhise juhtimise kui rõhutatud ühiste väärtuste otsimist tarbijate uurimisel. Maaja Vadi defi-neeris väärtuseid kui toekspidamisi, mida inimene järgib oma sisemisel sunnil. Juhtimine oleks ju lihtne, kui direktoril õnnestuks mehhaaniliselt tekitada töötajates sisemist sündi. Paraku ei ole see võimalik - organi-satsiooni tasandil on pikaajaliste ühiste väärtuste kinnistamisel olu-line tegevuspraktika ning juhtide tegude ja sõnade ühtsus. Ka soovi-tas ta ettevõtjatel, kes asuvad loo-ma ärikontakte uutes riikides, jälgida oma potentsiaalsete part-nerite tööd ühe päeva jooksul ja püüda mõista, milline on kultuuri mõju nende käitumisele.

Irja Rae ja Eva Lelumees Fontesest andsid osalejatele nõu talentide va-

likul ja värbamisel rahvusvahelisel tasandil. Nende pikaajaline koge-mus näitab, et vigu tehakse nii enne kui pärast edukat töötaja värbamist. Tänapäevases majandussituatsioonis paistavad eriti hästi välja inimesed, kelle töölevõtmisel pole hästi läbi mõeldud vajadust tema järele või seda, millise profiiliga (haridus, tead-mised, oskused, kogemus, hoiak) inimest otsitakse. Konsultandid soovitasid alati terase pilguga üle vaadata juba olemasolev tööta-jaskond – ehk on sealt kellelgi võimeid rahvusvaheliseks haardeks. Töötajate leidmine on üha rohkem liikunud traditsioonilistest kanali-test (personaliotsinguportaalid) sotsiaalsete võrgustike tasandile. Mõeldes läbi, kus liiguvad ja ko-gunevad (online) inimesed, keda va-jatakse, on võimalik värbamistööd teha ka internetikogukondades või YouTube'is. Sagedasem viga Eesti tööandjate puhul on ka vähese tähelepanu pööramine sisseelami-sele. Uus töötaja (eriti kui ta on välismaalane) vajab rohkemat, kui otsese tööülesannete selgitamist. Ühiste eesmärkide ja väärtuste kin-nistamine ning ühise keele ja kul-tuuri loomine eeldab otsestelt juh-tidelt palju silmast-silma aega ja kohtumisi.

Oma kogemusi rahvusvaheliste meeskondade juhtimisel jagasid et-

tevõtete Olympic Entertainment Group ja Krimelte juhid.

Workshop'i käigus palusime semi-naril osalejatel öelda kolm põhjust, miks inimesed just nende juures töötavad ja tahavad töötada. Palka sealjuures välja ei tohtinud tuua.

Selle tulemusena tekkis järgnev pingeriida põhjustest:

1. Stabiilsus ja turvalisus
2. Pidev areng ja tulevikuvõimalused
3. Meeskond ja töökultuur
4. Rahvusvahelisus
5. Mitmekesisus ja muutused
6. Tugev maine
7. Huvitav tegevusala
8. Missioonitunne
9. Paindlikud töötegemisvormid
10. Asukoht
11. Mugavus
12. Tiptehnoloogia
13. Loov keskkond

Olukorras, kus paljudel tööandjatel on tulnud palkasid kärpida, on mõistlik rohkem tähelepanu pöö-rata just sellistele faktoritele, mis alati ei tähenda rahalisi välja-minekuid, kuid nõuavad pidevat arengut ja pingutust nii tipp- kui keskastme juhtidelt. **T**

Sisukord

Juhtkiri	
Inimesed on kallid	3
Seadusandlus	
Töandjat puudutavad muudatused seoses haiguslehtedega	5
Äriseadustiku ja raamatupidamise seaduse muutmine	7
Kutseharidus	
Uuriti Eesti elanike suhtumist kutseharidusse	8
Messid	
Kaubanduskoda esindab Hiina messe	10
Innovatsiooniveerg	
Innovatsioon kommunikatsioonis töi valimisvõidu	11
Liikmeintervjuu	
Pikaajaline, aus ja kasumlik äri aitab laenu saada ka kriisi ajal	12
Etikett	
Kutsed ja tänamised	1
Koolitus	16
Rahvusvahelised üritused	19
Riigihanketeated • Koostööpakkumised	21
Uued liikmed	22

Kalender

23. aprill	Kaubanduskoja üldkoosolek Clarion Hotel Euroopas (Paadi 5, Tallinn) Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Tel: 604 0060 • E-post: koda@koda.ee
24. aprill	Ida-Virumaa ettevõtluspäev „Tark tegu toob tulu!” TTÜ Virumaa Kolledžis (Järveküla tee 75, Kohtla-Järve) Margus Ilmjärv • Tel: 337 4950 • E-post: margus@koda.ee
25. aprill	Kaubanduskoja Kevadball Restoranis Gloria (Müürivahe 2, Tallinn) Moonika Kukk • Tel: 604 0087 • E-post: moonika@koda.ee
28. aprill	Ekspordi Akadeemia „Väliskaubanduspoliitika” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kristina Bondarenko • Tel: 604 0083 • E-post: kristina@koda.ee
7. mai	Seminar „Sihtturg – Gruusia” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Viive Raid • Tel: 604 0092 • E-post: viive@koda.ee
11. mai	Seminar „Uus töölepinguseadus” Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
12. mai	Kereze 20, Narvas (vene keeles) Margus Ilmjärv • Tel: 337 4950 • E-post: margus@koda.ee
13. mai	Baltic Hotel Promenaadis (Sadama 22, Haapsalu) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
14. mai	Atlantise Konverentsikeskuses (Narva mnt 2, Tartu) Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee
14. mai	Messikoolitus Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
18. mai	Atlantise Konverentsikeskus (Narva mnt 2, Tartu) Liis Liivoja • Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond	Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad Tel: 604 0081 • Kölni messid • Tel: 604 0082 • Stockholmi messid Tel: 604 0082 • koostööpakkumised • raamatukogu
Poliitikakujundamise- ja õigusosakond	Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus
Turundus- ja liikmesuhete osakond	Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • liikmesuhted • avalikud suhted • Tel: 604 0085 Teataja toimetis • toimetaja Kadri Liimal • Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee
Raamatupidamine	Tel: 604 0067
Kaubanduskoja Tartu esindus	Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196
Kaubanduskoja Pärnu esindus	Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989
Kaubanduskoja Kuressaare esindus	Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757
Kaubanduskoja Jõhvi esindus	Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

MAITS PALTS

Politiikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja

Tööandjat puudutavad muudatused seoses haiguslehtedega

1. juulist muutuva töövõimetushüvitiste maksmise regulatsiooniga on kavas ka muudatused seoses haiguslehtedega. Tööandja kohustusest maksta töötajale haigestumise korral hüvitist 4.–8. haigestumise päeva eest oleme küll varasemas Teatajas kirjutanud, kuid nagu öeldud, on muudatusi ees veelgi.

Lühidalt:

Juulist muutuva töövõimetushüvitiste maksmise regulatsiooniga on kavas ka muudatused seoses haiguslehtedega.

Erinevalt kehtivast korrast teeb tööandja alates juulist toimuvate haigestumiste korral haiguslehest koopia ning kannab sinna vajalikud andmed ja esitab selle siis omakorda haigekassale.

Lisaks varasemale tuleb tööandjal märkida haiguslehele ka võimalikud põhjused, miks kindlustatud isikul ei ole õigust ajutise töövõimetuse hüvitisele.

Töötajal säilib kohustus esitada töövõimetuslehed tööandjale, samuti säilivad tööandja kohutused edastada need haigekassale.

Olgu siinkohal korratud, et tööandja maksab alates juulist töötajale hüvitist haigestumise või vigastuse korral neljanda kuni kaheksanda päeva eest 80% töötaja keskmisest töötasust. Viimast arvutatakse samal viisil nagu keskmist töötasu kõikidel töösuhtes ettetulevates olukordades. Siiski peaks koos uue töölepinguseaduse jõustumisega hakkama 1. juulist kehtima ka uus keskmise töötasu arvestamise kord. Uue korra eelnõu avaldame esimesel võimalusel Kaubanduskoja veebilehel.

Tööandja kohustus maksta hüvitist rakendub vaid haiguslehe korral. Töövõimetuslehe liigid on lisaks haiguslehele aga veel sünnitusleht, lapsendamisleht ja hooldusleht. Viimaste puhul seadus tööandjale kohustusi juurde ei pane ning hüvitist maksab jätkuvalt haigekassa.

Haigusleht jääb nii hüvitise saamise kui ka töölt puudumise põhjuse tõendamise aluseks

Tööandjal on muudatuste kohaselt haigestumise hüvitise maksmise kohustus, kui töötaja on tööandjale haiguslehe esitanud hiljemalt 90. kalendripäeval, alates töövõimetuslehel märgitud töö- või teenis-

tuskohustuste täitmisele asumise päevast. Hüvitist tuleb töötajale maksta välja palgapäeval, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva

Tööandja maksab alates juulist töötajale hüvitist haigestumise või vigastuse korral 4.–8. päeva eest 80% töötaja keskmisest töötasust. Pikeneb ka töötaja omavastutuse aeg, millal talle hüvitist ei maksta, – 1.–3. päev.

jooksul alates nõuetekohaselt vormistatud haiguslehe esitamistest tööandjale. Seega sõltumata sellest, et pikeneb ka töötaja omavastutuse aeg, millal talle hüvitist ei maksta (1.–3. päev), väljastavad arstid haiguslehti ikka sarnaselt senisele korrale ning töötaja on kohustatud need ka tööandjale esitama, sõltumata haigestumise pikkusest. Haigusleht jääb nii hüvitise saamise kui ka töölt puudumise põhjuse tõendamise aluseks.

On ka erandeid, kui haigushüvitist maksab haigekassa ning tööandjale täiendavaid kohustusi ei teki

Kuna haigestumise esimese perioodi jooksul rakenduvad üldjuhul töö-

taja omavastutus ning tööandja kohustus, maksab haigekassa alates juulist haigushüvitist töövõimetuslehel märgitud töö- või teenisuskohustuste täitmisest vabastuse üheksandast päevast. Selles on siiski ka erandeid, millal ka haigushüvitist maksabki ainult haigekassa ning tööandjale täiendavaid kohustusi ei teki.

Erandiks, millal haigekassa maksab hüvitist alates esimesest päevast on olukord, kui haigushüvitise maksmise kohustuse aluseks on töötaja terviseseisundile vastava töö andmine [töötaja viiakse üle teisele (kergemale) tööle ja haigekassa hüvitab tekkiva palgavahe].

Erandiks, mil haigekassa maksab hüvitist alates teisest päevast (esimene päev jääb töötaja omavastutuseks) on järgmised olukorrad:

- raseda töötaja poolt ajutiselt tööülesannete täitmisest keeldumine TLS § 18 lõike 2 alusel või raseda teenisuskohustuste täitmisest ajutine vabastamine;
- vähemalt 12-nädalase raseduse korral haiguse või vigastuse korral töölt vabastamine;

- kutsehaiguse ja tööõnnetuse tagajärjel tekkinud haiguse või vigastuse tõttu tekkinud töövõimetus;
- kuriteo tõkestamisel saadud vigastuse tagajärjel tekkinud töövõimetus.

Töötajal säilib kohustus esitada töövõimetuslehed tööandjale, samuti säilivad tööandja kohutused edastada need haigekassale

Haigekassale esitab tööandja kõik temale esitatud kindlustatud isiku hoolduslehe, sünnituslehe ja lapsendamislehe originaalid ning kõik esitatud haiguslehtede koopiad. Kõik vajalikud dokumendid koos töövõimetuslehe saatekirjaga esitatakse haigekassa piirkondlikule osakonnale seitsme kalendripäeva jooksul arvates kindlustatud isikult töövõimetuslehe saamise päevast.

Mõningaid vaidluseid on tekkinud seoses nõudega, et tööandja peab haiguslehtede koopiad esitama haigekassale ka juhul, kui haigekassal endal haigushüvitise reaalselt maksmise kohustust ei tekigi. Siin on riigi poolt aga asutud seisukohale, et kõikide haiguslehtede (sh ka nt nende kuni 8 päeva kestvate, mis tööandja on ise hüvitanud) koopiade haigekassale jätkuv esitamine on vajalik eelkõige kahel põhjusel: tagada riikliku statistika olemasolu (analüüsida tööandjate kulusid hüvitise maksmisel) ja järelevalve (kontrollida haigushüvitiste põhjendatust). Samuti võimaldab koopiade esitamise kohustus väidetavalt paremini kontrollida haigusjuhtumite pikkuseid.

Seega erinevalt kehtivast korrast teeb tööandja alates juulist toimivate haigestumiste korral haiguslehest koopia ning kannab sinna vajalikud andmed ja esitab selle siis omakorda haigekassale.

Muutub tööandja poolt haiguslehele kantavate andmete hulk

Lisaks varasemale tuleb tööandjal märkida haiguslehele ka võimalikud põhjused, miks kindlustatud isikul ei ole õigust ajutise töövõimetuslehe hüvitisele (kui selline põhjus peaks eksisteerima). Sellisteks takistusteks on näiteks puhkus, töötamine töövabastuse ajal või olukord, kus ravikindlustuse kindlustuskaitse on peatunud (tööandja ei maksa sotsiaalmaksu). Kaalumisel on haiguslehe täiendamine andmeväljaga, kus tööandja saaks haigekassat teavitada ka muudest asjaoludest, mis tema teada takistavad töötajal haigushüvitise saamist nt teave ravirežiimi rikkumisest.

Oktoobrikuust on oodata, et paranevad ka haigekassa võimalused tegeleda operatiivsemalt võimalike haiguslehtede väärkasutusega. Siis peaks tööle hakkama süsteem, kus samaaegselt töövõimetuslehe andmisega kindlustatud isikule, edastatakse töövõimetuslehele kantud andmed haigekassale ka läbi riigi infosüsteemide.

Seega jääb ära ajaline nihe arsti poolt haiguslehe väljastamise ja selle kohta esmaste andmete haigekassale jõudmise vahel. Seni on väidetud, et haigestumiste põhjuste kontrolli ei ole võimalik piisavalt operatiivselt teha, kuna info jõuab haigekassale suure hilinemisega. Loodetavasti olukord selles osas nüüd paraneb. Lisaks on haigekassal kavas infosüsteeme 2010. aasta jooksul veelgi täiustada, et võimaldada ka tööandjatel saada senisest operatiivsemalt infot töötajatele väljastatud töövõimetuslehtede kohta. Vastavatest muudatustest teavitame kindlasti oma liikmeid jooksvalt. **T**

Koja gallupid

Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlustele Kaubanduskoja veebilehel aktiivselt vastata. Teie vastuste põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edastame seadusandjale. Teie arvamusel sõltub palju!

Kas toetaksite tööandja poolt makstava minimaalse välislähetuse päevaraha (350 krooni) vähendamise võimalust kuni 1-päevaste lähete puhul?

- Jah, võiks olla võimalus vähendada kuni 70% (sarnaselt tasuta toitlustamise olukorrale) – 12%
- Jah, kuni kalendripäeva sisse jäävate lähete puhul ei peaks päevaraha maksma – 8%
- Jah, kui lähetus jääb ajaliselt tavapärase tööaja sisse, ei peaks päevaraha maksma – 32%
- Minimaalset välislähetuse päevaraha (350 krooni) tuleks maksta igal juhul sõltumata lähete kestusest – 48%

(Vastajaid 25)

Kas olete juba kinnitanud majandustegevuse registri (MTR) registreeringu õigsust?

- Jah, olen kinnitanud elektrooniliselt – 41%
- Jah, olen esitanud registreeringu õigsuse kinnituseks pabertaotluse – 7%
- Ei ole veel kinnitanud, kuid plaanin seda teha enne 15. aprilli – 31%
- Ei tegutses registreerimisele kuuluval tegevusalal – 21%

(Vastajaid 29)

KOIDU MÖLDERSON
Poliitikaajundamise- ja
õigusosakonna jurist

Äriseadustiku ja raamatupidamise seaduse muutmine

Justiitsministeerium koostas eelnõu, millega muudetakse äriseadustikku, raamatupidamise seadust ja sellega seonduvalt teisi seadusi. Eelnõu peamine ülesanne on täpsustada äriühingute, mittetulundusühingute ja sihtasutuste majandusaasta aruande registriosakondadele esitamise regulatsiooni ning sätestada alus majandusaasta aruande taksonoomia kehtestamiseks.

Seadus on plaanis jõustada 2010. aasta jaanuarist.

Eelnõu koostajate soov lihtsustada aruandluskorraldust ja vältida aruandlusperioodi jooksul andmete korduvküsimist on kahtlemata tervitatav. Seda eriti täna, kui ettevõtjad peavad esitama samu andmeid dubleerivalt – maksudeklaratsioonis, riiklikes statistikaaruannetes, majandusaasta aruandes nii paberandjal kui ka elektrooniliselt ning lisaks antakse oma tegemistest ja majandusnäitajatest aru erinevate süsteemide ja reeglite alusel erinevatele ametkondadele.

Raamatupidamise seadusele lisandub majandusaasta aruande taksonoomiat reguleeriv säte

Taksonoomia on erinevate riiklike institutsioonide nagu Maksu- ja

Tolliamet, Statistikaamet, Eesti Pank, vahel kokkulepitud majandusaasta aruande elementide kogum. See sisaldab bilansi, kasumi-, koond-, rahavoogude ning omakapitali liikumise aruande, samuti majandusaasta aruande lisade ja aruandega koos esitatavate lisade ja dokumentide elemente ning sinna juurde kuuluvaid viidete, siltide, selgituste, arvutuste ja esitluste sidusbaase. Raamatupidamiskohustuslane peab aruande koostamisel lähtuma taksonoomia elementidest, mille täpsem tehniline regulatsioon kehtestatakse eraldi määrustega.

Majandusaasta aruande taksonoomia ei puuduta neid raamatupidamiskohustuslasi, kes oma majandusaasta aruannet koostades registriosakonnale ei esita, st riiki, riigiraa-

matupidamiskohustuslast, kohaliku omavalitsuse üksust, Eestis registreeritud avalik-õiguslikku juriidilist isikut ja füüsilisest isikust ettevõtjat. Kokkulepitud majandusaasta aruande taksonoomia toetub XBRL (*eXtensible Business Reporting Language*) formaadile. XBRL on XML põhine andmeedastuse standard, mis võimaldab edastada äri- ja rahandusalast informatsiooni.

Majandusaasta aruande elektrooniline esitamine rakendatakse kahes etapis

Kõigepealt töötatakse välja majandusaasta aruande taksonoomia, mis vastab Eesti heale raamatupidamistavale. Teises etapis töötatakse välja majandusaasta aruande taksonoomia, mis vastaks ka

Eelnõu koostajate soov lihtsustada aruandluskorraldust ja vältida aruandlusperioodi jooksul andmete korduvküsimist on kahtlemata tervitatav. Seda eriti täna, kui ettevõtjad peavad esitama samu andmeid dubleerivalt.

rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele.

Esimeses etapis, mis rakendub aastal 2010, esitavad ettevõtjad, kes lähtuvad aruande koostamisel Eesti heast raamatupidamistavast (sh mittetulundusühingud ja sihtasutused) oma majandusaasta aruande kohest andmetöötlust võimaldavas vormis ehk XBRL-standardit kasutades.

Raamatupidamiskohustuslased, kes lähtuvad aruande koostamisel rahvusvahelise finantsaruandluse standarditest, konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande koostajad ja äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud ettevõtted, kes lähtuvad oma raamatupidamise korraldamisel raamatupidamise seaduse § 35 lõikest 2 (nn saldoandmike esitajad), saavad sel perioodil esitada aruande veel PDF-või RTF-failiformaadis.

Nendel isikutel, kes oma majandusaasta aruannet mingil põhjusel ettevõtjaportaali kaudu esitada ei saa või ei taha (puudub nõutav ID-kaart või internetipanga kasutamise võimalus), saavad oma aruande aastal 2010 esitada notari kaudu. Selline üleminekuperiood võimaldab aruandluskohustuslastel uute aruande esitamise nõuetega harjuda ja aruande esitamiseks vajalikud vahendid (ID-kaart või internetipanga kasutamise võimalused) muretseda.

Alates 2011. aastast peavad oma majandusaasta aruande esitama kohtu registriosakonnale XBRL standardit kasutades kõik aruandluskohustuslased.

Samas on plaanitud ka 3-aastane üleminekuperiood (s.o aastani 2013), mille vältel on võimalus teha majandusaasta aruanne aruand-

luskohustuslasele seni harjumuspärasel viisil, nt kasvõi paberil. Sel juhul tuleb paberil allkirjastatud aruanne ja sellega koos esitatavad dokumendid laadida registri süsteemi PDF- või RTF-formaadis ning lisaks täita registri süsteemis ka aruande XBRL formaat.

Majandusaasta aruande allkirjastamise ja kinnitamise protseduur ei muutu

Majandusaasta aruande esitamine registrile toimuks ka edaspidi pärast seda, kui juhatus on aruande alla kirjutanud, audiitor järeldusotsuse andnud ning üldkoosolek selle kinnitanud. Eelnõuga ei muudeta majandusaasta aruande allkirjastamise ja kinnitamise protseduuri. Ka elektroonilisest majandusaasta aruandest peavad aruande allkirjastajad nähtuma ja selle nõude täitmine jääb ka edaspidi kohtu registriosakonna kontrollida.

Kehtivat korda soovitakse aga täiendada sätetega, mille kohaselt võib juhatus volitada ka teist isikut aruande elektrooniliseks esitamiseks. Praktikas tähendaks see, et aruande ja sellega koos esitatavad dokumendid saab registripidajale ettevõtjaportaali kaudu esitada ka näiteks raamatupidaja. Volitus antakse juhatare nimel nagu seni, vastavalt juhatare esindusõiguse reeglitele ja kui juhatare liikmete esindusõigust ei ole piiratud, võib volituse anda iga juhatare liige. **T**

Eelnõuga on võimalik tutvuda Kaubanduskoja veebilehel <http://www.koda.ee/?id=1300> ning kõik kommentaarid ja ettepanekud eelnõu osas on oodatud.

SA Innove tellimusel valmis hiljuti uuring „Elanikkonna teadlikkus kutseõppes toimuvast ja kutsehariduse maine aastal 2008”, mis ehk mõnelegi küsimusele vastuse annab. Uuringu korraldas Saar Poll ja küsitleti kogu elanikkonda (15–50-aastased) ning eraldi ka põhikoolide lõpetajaid ja abituriente.

Vahetut kogemust omavad inimesed hindavad kutseharidust kõrgelt

Kutsehariduse maine on elanikkonnas väga erinev ja see sõltub nende haridustasemest, elukohast ja rahvusest. Uuring näitas väga selgelt, et kõrgemalt hindavad kutseõppet need inimesed, kes on kursis praegu kutseharidussüsteemis toimuvaga ning kellel on endal olnud suhteliselt hiljutised kontaktid kutseõppeasutustega või nende lõpetanutega. Ja veel üks huvitav detail uuringust – ettevõtjad hindavad kutseharidussüsteemi kõrgemalt kui ülejäänud ametite esindajad. Küllap seetõttu, et nendel on olnud vahetu kogemus kutsehariduse lõpetanutega. Huvitav on asjaolu, et kõrgema

haridusega eesti rahvusest linnaelanikud on oma hinnangutes oluliselt positiivsemad kui madalama haridusega teistest rahvustest ja maal elavad inimesed. Uuring viitab üsnagi selgelt, et kutsehariduse maine on kammitsetud müütidest, paljude vastajate ettekujuvus kutsehariduses toimuvast tuginen vananenud arusaamadel.

Kutseõppurite ja kutseõppeasutuste maine

Ülekaalulvalt arvatakse, et kutseõppeasutusse astujad soovivad kiiresti alustada iseseisvat elu ning valivad ainukese edasiõppimisvõimaluse, mis neil on. Selles küsimuses langevad põhikooliõpetajate ja kutseõppeasutuste esindajad üksteisele.

Ettevõtjad hindavad kutseharidussüsteemi kõrgemalt kui ülejäänud ametite esindajad. Küllap seetõttu, et nendel on olnud vahetu kogemus kutsehariduse lõpetanutega.

tajate, abiturientide ja elanikkonna arvamused suures osas kokku. Elanikkond arvab aga tunduvalt sagedamini kui abiturientid ja põhikoolide lõpetajad, et kutse-

TIIA RANDMA
Haridusnõunik

Uuriti Eesti elanike suhtumist kutseharidusse

Euroopa riikides on kutseõppe läbinud inimeste arv oluliselt kõrgem kui Eestis. Ka näiteks naaberriigis Soomes õpib keskhariduse tasemel 60% õppuritest kutseõppe suunal. Eesti kutsehariduse arengukava eesmärk oli, et 2008. aastal suunduks 38% põhikooli lõpetajatest kutseõppesse. See eesmärk ei täitunud ja kutseõppurite osakaalu number püsib jätkuvalt kolmekümne protsendi kandis. Miks? Kas küsimus on kutsehariduse maines või milleski muus?

õppeasutusse astujad pärinevad piiratud materiaalsete võimalustega peredest. Abiturientid ja põhikoolilõpetajad aga arvavad pigem, et kutseõppeasutusse astujad ei saaks muus koolis hakkama. Täiskasvanud vastajad on küllaltki rahul kutseõppeasutustes pakutavate erialadega ja erialase õpetuse tasemega. Heaks hinnati ka kutseharidusega inimeste perspektiive tööturul. Samas peetakse pigem keskpäraseks kutseõppeasutustes pakutava üldhariduse taset ja kriitiliselt hinnatakse olemasolevaid majutustingimusi ning teisi materiaalseid võimalusi.

Noored ei tea, mis kutseõppes toimub

Nii põhikooli lõpetajad kui ka abiturientid hindavad oma informeeritust kutsehariduse erinevate aspektide kohta ebapiisavaks. Kõige vähem on noortel teavet õppe kvaliteeti mõjutavate tegurite (õpetajate tase, praktikabaaside ja õppevahendite kaasaegsus jne) kohta. Mõnevõrra paremaks hindavad nad enda teadmisi kutseõppesse astujale esitatavate nõuete ning erialavalikute kohta. Õppimisvõimaluste kohta

käiva informatsiooni kättesaadavust peavad põhikooli lõpetajad ja abiturientid oluliseks ning arvavad, et info kutsehariduse kohta leviks paremini, kui seda levitada otse koolides. Samas nimetab valdav osa noortest enda peamiseks infoallikaks interneti.

Kutseõppe roll noorte tulevikuplaanides ja vanemate roll õpivalikutes

Enamasti on noorte eesmärk akadeemilise kõrghariduse omandamine tulevikus. Rohkem kui pooled abiturientidest soovivad õpinguid jätkata ülikoolis. Suur osa põhikoolilõpetajatest (65%) soovib õpinguid jätkata gümnaasiumis, vaid 13% usub, et jätkab õpinguid kutsekoolis ja ligi kümnendik pole veel oma tulevikuplaanides kindel.

Enamike põhikoolilõpetajate vanemad on soovitanud pärast põhihariduse omandamist õpinguid jätkata gümnaasiumis (69%). Vaid 9% põhikoolilõpetajate sõnul on vanemad neil soovitanud minna õppima kutsekooli. Abiturientide vanemad on valdavalt soovitanud oma lastel kooliteed jätkata ülikoo-

lis (72%). Vaid 2% gümnaasistidest ütleb, et vanemad on soovitanud neil minna õppima kutsekooli. Iga kümnes noor vastas, et vanemad ei ole neile edasiõppimiseks soovitusi jaganud. Samas arvab enamik koolilõpetajatest, et nende vanemad suhtusid sellesse positiivselt, kui nad otsustaksid kutsekooli minna. Samuti toetaksid nad ise oma parima sõbra otsust, kui tema otsustaks kutsekooli minna.

Kutsehariduse väärtus tööturul

Tööjõuturu kontekstis on kutseharidusele antud hinnangud küllaltki positiivsed. Enamik vastajatest usub, et kutseharidus pakub inimesele kindlat sissetulekut, võimalust edasi õppida, püsivat töökohta ja erinevaid töövõimalusi. Kutsehariduse baasil omandatud ametite kohta arvatakse kõige sagedamini, et need võimaldavad eluläheduse tõttu tööturul paremini hakkama saada, on perspektiivikad ja seotud teenindava tööga. Skeptilisemad ollakse aga kõrge sissetuleku suhtes, vaid kolmandik vastajatest arvab, et kutsehariduslik ettevalmistus seda võimaldab.

Tean vähe ja ei tahagi teada

Uuringu koostajad tõdeavad kokkuvõtteks, et vähene huvi kutseõppe vastu Eestis tuleneb paljuski inimeste vähesest informeeritusest. Ühest küljest on see hea uudis. Võiks arvata, et sellist olukorda saab muuta suhteliselt lihtsate vahenditega – toimetada informatsioon kutseõppevõimalustest otse koolilõpetajatele ja nende vanematele.

Kutseharidusele antud hinnangud on positiivsed – vastajad usuvad, et kutseharidus pakub kindlat sissetulekut, võimalust edasi õppida, püsivat töökohta ja erinevaid töövõimalusi.

Keeruliseks teeb olukorra aga samast uuringust selgunud tõsiasi – suurem osa elanikkonnast ei pea enda jaoks kutsehariduses toimuvaga kursis olemist oluliseks. Seda eelkõige kahel põhjusel: vastajate arvates puudub neil selleks vajadus ja seetõttu ka huvi. Inimesed, kelle jaoks on kutseharidusala informeeritus oluline, teevad seda eelkõige selleks, et rohkem teada saada laste koolitamise või enesetäiendamise võimalustest. **T**

PETER GORNISCHEFF
Teenuste direktor

Kaubanduskoda esindab Hiina messe

3. aprillil sõlmisid Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Beijing Zhenwei Exhibition Co. Ltd lepingu prestiižikate Hiina Zhenwei messide esindamiseks. Leping on sõlmitud võimalusega laiendada esindust ka Läti ja Soome osas.

Esialgu esindab Koda kolme messi, milleks on AlChina, TiChina, CuChina. Kõik kolm messi toimuvad käesoleval aastal 12.–14. novembrini Pekingi näituste ja messikeskuses.

AlChina messide näol on tegemist Hiina suurima alumiiniumimessiga. 2008. aastal oli esindatud enam kui 300 eksponenti 13 riigist 12 000 ruutmeetril näitusepinnal. Messi külastas ligi 1000 oma ala asjatundjat. 2009. aastal on näituse pinnaks planeeritud koguni 20 000 ruutmeetril.

AlChina messidele on oodatud ettevõtjad ja teadusasutused, kes on seotud järgmiste valdkondade ja toodetega:

- toormaterjali ja sulami produktid;
- poolvalmistooted, poolsüntees- tooted, alumiiniumribad, alumiiniumvalu, foolium, kattematerjalid jne;
- alumiiniumist ehitus, transpordi, elektroonika ja masinadetailid;
- pinnatöötluste ja ühendustehnika;
- kergmetalliga kauplemine ja taaskasutamine;
- masinad, seadmed ja lisatarvikud alumiiniumi tootmiseks ja töötlemiseks jne;

- teenused, nõustamine, akadeemilised uuringud jne.

CuChina mess, mille nimetuse esimehe pool tuleneb Mendelejevi tabeli elemendist Cu – *cuprum* teemaatika räägib enda eest. Messi toimumiskoht roteerib Pekingi ja Zhanghai vahel. Võrreldes 2007. aastaga kasvas CuChina osalejate arv 2008. aastaks 30%. 2008. aastal osales ligi 300 ettevõtet 11 riigist 12 000 ruutmeetril näitusepinnal. Messi külastas ligi tuhat oma ala spetsialisti. Ühtlasi toimus messi raames kõrgetasemeline forum ning viidi läbi mitmeid seminare. Ettevalmistamisel on *online*-näitus ja -kaubandusplatvorm, et anda messil osalejatele suuremat lisandväärtust.

CuChina messidele on oodatud ettevõtjad ja teadusasutused, kes on seotud järgmiste valdkondade ja toodetega:

- toormaterjali ja sulami produktid;
- traditsioonilised vasktooted (torud/torustikud, ühendused, kraanid, sanitaartehnika jm);
- uudsed vasktooted, mida kasutatakse kõrgtehnoloogias, IT-tööstuses/seadmetes, elektroonikatööstuses, kosmosetööstuses, autotööstuses, kodutarvi-

kutes, ehitusmaterjalide tööstuses jne;

- masinad, seadmed ja lisatarvikud alumiiniumi tootmiseks ja töötlemiseks jne;
- tehnoloogiad vase taaskasutamiseks, keskkonnakaitseks ning samuti pakendamiseks;
- vase valundamine ning selle töötlemise tehnoloogiad;
- lisaained vasetööstusele (kemiikaalid, määrdeained, gaasid jne);
- uudsed tehnoloogiad vasetööstuse moderniseerimiseks k.a IT.

TiChina ehk Hiina suurima titaani messi eesmärk on tuua kokku titaaniumi kõige rohkem kasutatavad tööstusvaldkonnad nagu kosmosetööstus, laevaehitus, tuumaenergeetika tööstus, keemiatööstus, kütusetööstus, metallurgiatööstus, meditsiinitööstus, aparaadiehitus jne – kõik, kus kasutatakse titaani toodete või protsesside olulise komponendina. **T**

Lisainfo:
Peter Gornischeff
Teenuste direktor
Tel: 604 0076
E-post: peter@koda.ee

Kojast saab tasuta lisainfo t Zhenwei messide kohta, informaterjali ja statistilisi andmeid. Samuti abistame messil osaleda soovijaid korralduslikes küsimustes. Vajadusel aitame koostada ühisturunduse või messitoetuse taotlust.

Innovatsioon kommunikatsioonis tõi valimisvõidu

Juhtimisajakiri Fast Company valis 2008. aasta maailma innovaativimaks ettevõtteks Barack Obama presidendivalimiste võiduni viinud „Get-Out-the-Vote”. Minu Eesti inspiratsiooni-konverentsil vahendas oma kogemusi valimiskampaania direktor Pennsylvania osariigis Julie Andreeff Jensen.

TIIU ALLIKMÄE

Innovatsioonista
meediasubete juht

IN

EAS
Enterprise Estonia

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Minu Eesti Inspiratsiooni-
konverentsil osalejad
1. aprillil Tallinnas.

Kampaanias kasutati oskuskultuuri ühendamiseks ja innovatsioonilise lahenduse ning enneolematult suurte rahvahulkade kaasamist silmast-silma kommunikatsiooniks. „Kampaania oli nagu sotsiaalne liikumine,” ütles Julie Andreeff Jensen. Numbrid näitavad, et ajaloo suurim kampaaniameeskond oli tööpoolest edukas. Ainuüksi Pennsylvanias töötas lisaks 500 palgalisele töötajale 30 000 vabatahtlikku ning nende töö mahust annab aimu kasvõi see, et ühe päevaga koputati osariigis üle miljonile uksele, et kutsuda inimesi valima. Kogu USA-s tuli valimispäeval oma häält andma 61,6% valimisealistest, mis on 40 aasta parim saavutus.

Milles seisnes kampaania innovatiivsus? „Me inspireerisime, kaasasime ja võimustasime inimesi,” räägib Andreeff Jensen. Tema sõnul said tavakodanikud esimest korda nii aktiivselt presidendi valimiskampaanias osaleda. Väga suur osa inimeste inspireerimisel oli ka presidendikandidaadil endal. Ameerika vajab muutusi ja Obama esindas kõike, mis oli teistmoodi. Kunagi varem pole Ameerikat juhtinud tumedanahaline president. Palju põhines Obama loomulikul võimel inimesi inspireerida ning muidugi ka kogu tema taustal.

Kampaania käigus tekkisid mitteformaalsed ühendused inimestest, kes tahtsid kaasa lüüa. Ühendused kutsusid omakorda uusi inimesi panustama. „Koolitasime ka nende ühenduste juhte, selgitasime kandidaadi tausta, et kõik teaksid, mille eest nad väljas on,” selgitas Pennsylvania kampaania direktor. Inimesed said aru, et igahelst sõltub midagi ja on vaja vaadata suuremat pilti, n-ö oma majast kaugemale. Sajad inimesed tulid reede õhtuti koostööks. Andreeff Jensenil sõnul annetati kampaaniale uskumatult palju raha. „Keskmine annetussumma oli 86

dollarit. Kui inimene annab kasvõi natukene, tunneb ta end ka osaliseks. Kokku tuli neist annetustest ajaloo suurim summa,” rääkis ta.

Sotsiaalse meedia kasutamist õpiti töö käigus. Kandidaat suhtles virtuaalsete kogukondadega aktiivselt. Facebook'is oli tal 2,4 miljonit toetajat ja sõbra, MySpace's 830, üles laaditi üle 2000 video, kus Obama pöördus isiklikult vaatajate poole. Aktiivselt kasutati ka Twitter'it ning esimest korda üldse suheldi nii töötajate kui ka vabatahtlikega tekstisõnumeid kasutades. „Sotsiaalse meedia kaudu saime suhelda korraga väga paljude inimestega. Kellelgi poleks kunagi nii palju aega, et neile üksiklaad helistada,” rääkis Andreeff Jensen.

Väga oluliseks eduteguriks pidas kampaania juht seda, et inimestele anti võimalus ise vastutus võtta. Ja nii võttiski 1,3 miljoniline vabatahtlike armee kampaania üle. „Leidsime, et nad on ise võimelised oma kogukonnas asju organiseerima. Tekkisid erinevad kogukonnad, kes kampaaniale kaasa aitasid – organiseerisid põllumehed, emad, sama tänava elanikud jne. Inimesed nägid, et saavad ise olla osa ajaloost, teha ajalugu. Kampaania lubas inimestel ignoreerida kandidaadi rassi ja teha oma otsus vaid professionaalsuse põhjal. „Õige aeg, õige sõnum ja õige tegutsemine,” võttis Julie Andreeff Jensen kampaania edu saladuse kokku. ■

1. mail kutsus Minu Eesti sadatuhat inimest üle kogu riigi 400 mõttekojas arutama, kuidas me elu Eestis paremaks teha saame. Ise teha, mitte „nendelt” oodata. Ka see on innovatiivne tegu.

KADRI LIIMAL
Toimetaja

Pikaajaline, aus ja kasumlik äri aitab laenu saada ka kriisi ajal

AS Infotark loodi 1992. aasta oktoobris ning firma põhitegevus on kontoritarvete, arvutite, bürootehnika, bürootehnika kulumaterjalide ja büroomööbli jae- ning hulgimüük. Firma haldab Eestis kaupluste ketti Büroomaailm.

Büroomaailm on suurim kontoritarvete, büroo- ja arvutustehnika kaupluste kett Eestis. Hetkel kuuluvad ketti kolm kauplust Tallinnas ning kauplused Tartus, Narvas, Jõhvis, Pärnus ja Valgas ning internetipood. 2002. aastal laieneti Leetu, kus asub kolm kauplust – Vilniuses, Kaunases ja Klaipėdas ja 2005. aastal avati müügikontor ja ladu Lätis. 2008. aasta käive oli 261 miljonit krooni, millest kasum 13,5 miljonit.

Büroomaailm laiendab logistikakeskust ja kaubamaja

2001. aasta oktoobris valmis Peterburi teel Büroomaailma logistikakeskus, kus paiknevad 1200-ruutmeetiline kontoritarvete ja bürootehnika kauplus, 2500-ruutmeetiline keskladu ja 800-ruutmeetiline kontorihoone. Tegemist on antud valdkonna Baltikumi suurima ja moodsaima logistikakeskusega. Käesoleval aastal alustati logistikakeskuse ja kaupluse ruumide laiendamist, millega lisandub veel 7000 ruutmeetrit kasulikku pinda.

„Kuigi eelmisel, 2008. aastal toimus võrreldes 2007. aastaga 4%-line käibelangus, oleme ikka olnud kasumlik firma läbi aastate ja tänu sellele

oleme kõik oma kaupluste ja ladude arendamisega seotud laenuid õigeaegselt tasunud, mis võimaldas meil ka alustada logistikakeskuse ja kaubamaja laiendamise projekti,“ ütles AS Infotark juhataja Jüri Ross.

Tänu uuele ehitisele suudab firma oma klientidele pakkuda kvaliteetset ja tänapäevast logistilist teenust. „Logistika on meie firma juures väga tähtis. Oleme pidevalt mõelnud, kuidas saaksime laiendada koostööd Eesti naaberriikidega ja oma logistikakeskusele uusi partnereid leida, sest Eestis on siiski odavam tööjõud kui mujal Euroopas. Nüüd oleme hakanud tooma kaupa ka Hiinast ning planeerime oma laiendatud logistikakeskusesse rajada meie lähiturude jaoks ümberpakkimise ja -töötlemise liine,“ lisas Jüri Ross.

Bürookaubamaja pakub uut ostukeskkonda

Lisaks logistikakeskuse moderniseerimisele on plaanis teinagi huvitav projekt – Peterburi teel asuva Büroomaailma kaupluse laiendamine ja kontseptsiooni uuendamine. Kui hetkel on kaupluse pind 1200 ruutmeetrit, siis pärast laiendust hakkab see olema üle 3000 m² suu-

rune. Uue kontseptsiooni rõhutamiseks ja senistest kauplustest eristumiseks hakkab uus kauplus kandma nime Bürookaubamaja. „Kaubamaja idee põhineb tunnetusel, et meie valdkonnas on aeg uudse ostukeskkonna loomiseks. Kui siiani oli rõhk rohkem kontori-

Lisaks logistikakeskuse moderniseerimisele on plaanis Peterburi teel asuva kaupluse laiendamine ja kontseptsiooni uuendamine. Uue kontseptsiooni rõhutamiseks hakkab kauplus kandma nime Bürookaubamaja.

tarvetel, arvutustehnikal ja kontormööblil, siis nüüd soovime sinna juurde lisada rohkem teenuseid – paljundus- ja köitmistööd, piltide raamimine, töö- ja kaitserõivastus jms,“ räägib juhataja laiendamispõhjustest. „Kaubamaja tuleb ka kohvik, et säästa meie klientide aega – see annab võimaluse ühitada kontorisse vajaliku hankimine näiteks lõunapausiga.“

Büroomaailm on orienteeritud lisanduvale väärtusele

Kontoritarvete valdkonnas on konkurents tihe. Hetkel on Eestis sel alal tegutsemas umbes 40 firmat,

„Oleme olnud kasumlik firma läbi aastate ja tänu sellele oleme kõik oma kaupluste ja ladude arendamisega seotud laenuid õigeaegselt tasunud, mis võimaldas meil ka alustada logistikakeskuse ja kaubamaja laiendamise projekti,“ ütles AS Infotark juhataja Jüri Ross.

„Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka sarikapidu,” kuulutab AS Infotark juhataja Jüri Ross (pildil).

Büroomaailma turuosa sellest on ca 30–33%. „Me ei võitle selle nimel, et oma turuosa suurendada, sest ei näe selleks potentsiaali, samuti oleks see rahaliselt väga kallis ettevõtmine. Oleme pigem orienteeritud lisanduva väärtusele,” rõhutas Ross. „Kui vaatame kulutusi, mida teeb Eestis hetkel üks kontoritöötaja ehk inimene, kes tarbib paberit ja toonerit ning muid vajalikke kontoritarbeid, siis see on 1,5–2 korda väiksem kui arenenud Euroopa riikides. Sarnaste numbriteni jõudmine on järgmisele 20 aastale laienev trend. Sellepärast laiendamegi oma logistikakeskust ja kauplust, kuna oleme kindlad, et järgneva kahekümne aasta jooksul toimub meie valdkonnas järjepidev areng. Areng ei tule kindlasti nii kiire kui varasematel aastatel, mis oli 15–30%, kuid prognooside kohaselt võib see olla 5–7% aastas ning selle arvelt soovimegi põhiliselt kasvada,” selgitas Ross.

Jüri Rossi sõnul on ideid ja mõtteid tulevikuks palju, kuid kahjuks ei saa neid kõiki korraga rahaliste vahendite nappusel rakendada. „Kui meie senisteks saavutusteks on tugeva kaupluste keti ja edasimüüjate võrgu ülesehitamine ning turuliidriks tõusmine Eestis, siis tulevikku vaatame lootusega olla suunanäita-

jaks Balti riikide turul kvaliteetsete toodete, mitmekesiste teenuste ja parima teeninduse osas,” lisas ta.

Büroomaailm pakub Kaubanduskoja liikmetele soodustusi ning otsib koostöövõimalusi

„Kuna oleme Kaubanduskoja staazikas liige, mõtlesime, et oleks tore praegusel ajal, kus kõik tahavad säästa, pakkuda Koja liikmesettevõtetele meie poolt pakutavatele toodetele ja teenustele kuni 10%-list hinnaalandust, olenemata ettevõtte suurusest,” ütles Ross. Samuti näeksime hea meelega Kaubanduskoja liikmeid oma laiendatud

„Areng ei tule kindlasti nii kiire kui varasematel aastatel, kuid prognooside kohaselt võib see olla 5–7% aastas ning selle arvelt soovimegi põhiliselt kasvada.”

kaubamaja pinnal pakkumas teenusid nagu graveerimine, piltide raamimine, reklaamkingituste valmistamine, visiitkaartide trükkimine jms. Võimalik on leppida kokku ka selles, et esimene pool aastat me ei võtaks üüri, vaid pakume Koja liikmetele võimalust proovida ja vaadata, kas see koht vastab nende ootustele.” kutsub ta Koja liikmeid koostööle. **T**

Head Kaubanduskoja liikmed!

Alustame uuesti Teataja veergudel Kaubanduskoja liikmete omavaheliste koostöö- ja sooduspakkumiste avaldamist. Nüüd on Teil taas võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete hulgast, samuti saate soovi korral teha liikmesettevõtetele oma toodete või teenuste sooduspakkumisi.

Huvi korral palun saatke oma koostöösoov või sooduspakkumine e-postiaadressile kadri@koda.ee. Koostöösoov või sooduspakkumine peab sisaldama järgmisi andmeid: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakkumise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile Kaubanduskoja liikmetele. NB! Avaldame ainult Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete pakkumisi.

Lisainfo:
KADRI LIIMAL
Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee

AS INFOTARK

AS Infotark pakub Kaubanduskoja liikmetele 10% soodustust kõikidelt toodetelt. Samuti ootame Kaubanduskoja liikmeid oma laiendatud kaubamaja pinnal pakkuma teenuseid nagu graveerimine, piltide raamimine, reklaamkingituste valmistamine, visiitkaartide trükkimine ja muu selline. Lisainfo: Jüri Ross, tel: 600 5100, e-post: byroomaailm@byroomaailm.ee, www.byroomaailm.ee.

INTERLEX OÜ

Intelex OÜ pakub Kaubanduskoja liikmetele 10% soodustust kõikidelt tõlketeenustelt. Pakkumine kehtib kuni jaanipäevani. Lisainfo: Inge Rätsep, tel: 630 9660, e-post: interlex@interlex.ee, www.interlex.ee.

LIIVAPRITSI OÜ

Liivapritsi OÜ otsib koostööpartnereid. Pakume metalltoodete puhastamisteenust liivapritsi ja värvimist. Samuti puhastame ning värvime veoautosid ja haagiseid. Lisainfo: Ain Heiskonen, tel: 325 7644 • 502 7364, e-post: ou.liivapritsi@neti.ee.

AESTON METALL CONSTRUCTON OÜ

Metallkonstruktsioone ja metalltooteid valmistav firma Aeston Metall Construction OÜ otsib koostööpartnereid, et välja töötada uut tehnoloogiat ja toodangut, otsida uute müügiturgude võimalusi, teha koostööd teiste firmadega nii Eestis kui ka väljaspool. Valmistame laosisustust, plekktoodangut ja profiile, ehitiste metalluksi, laevauksi (A60), diisel- ja elektrirongide interjööre, õhukalorifeerahjusid. Lisainfo: tel: 621 7301, e-post: amc@aeston.ee, www.aeston.ee.

TIINA TŠATŠUA
EBSi õppejõud

Kutsed ja tänamised

Kutsed ja tänukirjad on osa kirjavahetusest, mis kuuluvad vastuvõtude, läbirääkimiste, konverentside ja teiste kohtumiste juurde.

Kutse on omalaadne etiketikaart, kust külaline saab teada, millisele üritusele on teda kutsutud ja kuidas seal käituda.

Kui tavapärase kirjavahetus asendub elektroonilise, siis paberile korrektselt vormistatud kutsed, tänukirjad ja kaardid on säilitanud oma koha. Ühtviisi tähtsad on nii paberil, suuliselt kui ka arvuti vahendusel saadud kutsed.

Kutsete liigid

Kutseid liigitatakse ametlikeks ja mitteametlikeks. Olenemata kutse liigist peaks see sisaldama järgmist teavet:

- kutsuja(d),
- keda kutsutakse (ainult üks inimene või ka abikaasa, kaaslane),
- ürituse toimumise aeg: päev, kuupäev, kellaaeg,
- ürituse toimumise koht,
- märkus riietuse kohta (vajadusel),
- millal ja kellele teatada osavõtust,
- vajadusel märkus eritingimuste kohta (näiteks parkimine, jätkupidu jms).

Ametlike ürituste kutsed on nii sisult kui ka vormilt lakoonilised ja konservatiivsed ning saadetakse rahvusvahelise tava kohaselt välja vähemalt 4–6 nädalat varem, eriti kui osalevad kõrged külalised. Eestis on kombeks, et kutsed saadetakse välja vähemalt kaks nädalat enne üritust.

Kutse adresseeritakse alati kindlale isikule ning seda pole lubatud edasi anda. Kuna Eestis kahjuks seda nõuet sageli eiratakse, siis on õigustatud lisamärkus: kutse on isiklik. Erandjuhul võib kutset edasi anda, kui tegemist on avaliku üritusega või kui kutse saatja seda lubab. Ametlikud kutsed kirjutatakse alati kolmandas isikus.

Sõltuvalt ürituse eesmärgist ja sisust võivad kutsed olla nii trükitud kui ka käsitsi kirjutatud. Täielikult trükitud kutseid kasutatakse enamasti suurte ja pidulike ürituste puhul. Kutse teksti jäetakse punktiir või tühimik, kuhu kirjutatakse kutsutava nimi. Osaliselt trükitud kutsed on poolametlikud kutsed, mis on koostatud nõnda, et neid võib käsitsi täiendada. See võimaldab kasutada samu kutseblankette mitmesuguste sündmuste puhul. Käsitsi kirjutatud kutsed on mitteametlikud kutsed.

Kutse vormistamine

Kutsed vormistatakse kvaliteetsele paberile. Sõltuvalt kutse teksti pikkusest on kutsekaardi soovitatavad mõõtmed 15x10 või 18,5x12 cm. Eri maades võib kutse kujundus, aga ka aadressi, telefoninumbri ja riietus-

nõuete paigutus erineda. Kutsele võib olla pressitud või trükitud asutuse sümboolika, lipu või vapi kujutis.

Piduliku tantsuõhtu, balli ja laulatuse kutse trükitakse enamasti kokkumurtud kutse sisekülje paremale poolele. Sümboolika trükkimisel võib kasutada kuldset värvi. Kutsekaarti kirjutades tuleb olla väga hoolikas. Kõik nimed, aadressid ja tiitlid peavad olema õiged. Nimeta kutse saatmist ei peeta korrektseks.

Kui kutsuja on kõrge positsiooniga isik, nagu president, peaminister, minister, suursaadik vms, siis märgitakse kutsele ainult tema tiitel. Kui kutse saadavad kõrge ametiisik ja tema abikaasa, siis lisatakse ka abikaasa perekonnanimi:

*Eesti Vabariigi suursaadikul
ja pr Kasel
on au paluda Teid...*

*The Ambassador of Republic
of Estonia and Mrs Kask
request the honor of the
company of...*

Samasugust praktikat järgib ka äri-
maailm:

*Aktsiaseltsi Sõber juhatuse esimees
ja pr Kuusk
paluvad Teid osaleda...*

Kui mehe nime asemel märgitakse tema auaste või tiitel, siis abikaasal märgitakse perekonnanimi koos lühendiga „proua“:

*Tallinna linnapeal ja pr Kasel
on au paluda Teid...*

Kui kutsuja on naine, siis kasutab ta esimesel kohal ametinime:

*Aktsiaseltsi Sõber juhatuse esimees
Kadri Saar palub Teid...*

või

*Aktsiaseltsi Sõber juhatuse esimees
Kadri Saar ja hr Juhan Saar
paluvad Teid...*

Kui daam kutsutakse ametiisikuna üritusele koos kaaslasega, siis kirjutatakse härrale eraldi kutse, millele märgitakse tema tiitel ja nimi, kuid mõlemad kutsed saadetakse daamile.

Kui vallalist inimest soovitakse kutsuda vastuvõtule kaaslasega, siis küsitakse temalt enne, kellega ta soovib tulla. Kutsed kirjutatakse välja eraldi ja saadetakse peakülalisele. Kaaslase nime ette lisatakse preilli, proua, härra, kuid mitte kaaslane, elukaaslane.

Kui külalise nimele on lisatud prantsuskeelne sõna *avec* (koos), siis tähendab see kutset kahele.

Artiklis on kasutatud käsiraamatut „Etikett tööl ja kodus“ (autorid Tiina Tšatsua ja Mati Lukas).

Soome-, rootsi- ja saksakeelsetel kutsetel kasutatakse kutsutavate täielikke tiitleid, inglisi- ja prantsuskeelsete kutsete puhul enamasti piisab, kui kasutada lihtsalt *Mister* (ingl k) või *Monsieur* (pr k). Erijuhitudel, nagu aadlike kutsetel, kasutatakse nende aadlititlit (see nõue kehtib kõikides keeltes) ilma sõnata proua ja härra. Sõjaväelaste kutsetele märgitakse nende sõjaväeline auaste, kirikutegelastele kiriklik auaste, akadeemiliste tiitlite omanikele akadeemiline kraad, naisministrite ja naissuursaadikute kutsetele märgitakse proua (ingl k *Missis*, pr k *Madame*).

Tagasihoidlikkusest ei kirjuta eestlased kutse esimesele reale enamasti ametiisikut ja tema abikaasat, kes vastuvõtu korraldavad. Anonüümselt kutselt, kuhu on märgitud kutsujaks „AS Sõber juhatus“ või lihtsalt „AS Sõber“, ei selgu aga peoperemees ja -perenaine, keda kõigepealt tervitada ja kutse eest tänada. Võimaluse korral tuleks anonüümsusest loobuda.

Märkused riietuse kohta

Kutse alumisse vasakusse nurka on soovitatav märkida, milline peaks olema riietus (päevane ülikond,

tume ülikond, smoking, frakk), eriti nende ürituste puhul, mis algavad pärast kella 18. Kutsele märgitud riietus on külalisele kohustuslik. Daamid valivad riietuse vastavalt härra riietusele. Erandiks on vaid mõned juhud, kui pererahvas soovib näha daamid seljas pikka õhtukleiti, aga kutsele on märgitud „tume ülikond“, või palutakse daame tulla kübaraga jne. Kui riietuse osas tekib küsimusi, siis tuleks helistada korraldajatele.

Nõuded riietuse kohta võivad olla trükitud ka eraldi ning mõnikord on juhised väga üksikasjalikud. Näiteks auväärsete ülikoolide promoveerimisteremooniatel kehtivad nii meeste kui naiste riietusele ranged nõuded alates kingadest ning sukkadest-sokkidest ja lõpetades ehetega (või nende keelamisega), määratletud võib olla kleidi värv, pikkus jne.

Stiilipeo kutsele võib korraldaja kirjutada, et ootab külalisi kindla ajastu või kümnendi rõivastuses või on tähelepanu all mõni detail, värv, materjal.

Toimumiskoht

Vastuvõtu toimumiskoht märgitakse kutse paremasse (või vasakusse,

kui paremale on märgitud nõuded riietusele) alumisse nurka. Vajaduse korral lisatakse eraldi kaardil täpne liiklemisskeem.

Vastuvõtu põhjus

Tekst paigutatakse nii, et vastuvõtu põhjus jääb kutse keskele. Kui vastuvõtt korraldatakse kõrge külalise auks, siis näidatakse see enamasti ära kutse alguses.

R.S.V.P.

Vastuvõttu korraldades on oluline teada osalejate arvu ja koosseisu. Seetõttu palutakse külalistel oma osavõttu eelnevalt teatada. Kõige rohkem kasutatakse kutsetel prantsuskeelset lühendit R.S.V.P. – *repondez s'il vous plait* (vastake palun), millele on lisatud telefoninumber või e-posti aadress. Eestis võib kirjutada ka näiteks: „Palume teatada“, „Äraütlevad vastused“, „Eitava vastuse korral“ ning lisada telefoninumber või e-postiaadress.

Kutse edastamine

Kutse saadetakse alati ümbrikus. Kutsutava nime võib trükkida arvutis või kirjutada ümbrikule käsitsi, mida loetakse austuse märgiks.

Eelistatud on must värv ja kvaliteetne tint.

Võimaluse korral saadetakse kutsed laiali kaks-kolm nädalat varem. Sageli pole võimalik üritust nii pikalt ette kavandada. Sel juhul tuleks kutsed saata laiali arvestusega, et jääks piisavalt aega vastata. Mõnikord võib juhtuda, et kaunitult kavandatud kutse ei saa mingil põhjusel õigeks ajaks valmis. Siis võib kutse edastada telefoni või meili teel, saades niiviisi kohe ka vastuse (kõrgete külaliste puhul sekretäri või abi vahendusel). Jaatavalt vastanutele saadetakse ka trükitud kutsekaart, millel kriipsutatakse R.S.V.P. läbi ja asemele kirjutatakse: *To Remind* (T.R.), *Pour Memoir* (P.M.) või Meeldetuletuseks. Niisugusele kutsele pole enam vaja vastata.

Kõrgetele riigiametnikele ja diplomaatidele kutseid edastades eeldatakse, et kokkulepe osavõtu kohta on juba saavutatud, ning märgitud R.S.V.P. kriipsutatakse läbi.

Mitteametlikele kohtumistele võib kutse edastada ka e-postiga.

Seminar 19. mail Tartus**„Kliendihaldus
kaasaegses ettevõttes”**

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab 19. mail kell 10.00–16.00 Tartus Atlantise konverentsikeskuses (Narva mnt 2) seminari kliendihaldusest kaasaegses ettevõttes. Seminari sihtgrupp on ettevõtete omanikud, juhid, turundusjuhid, müügiinimesed, kliendihaldurid, sekretärid ja juhiabid. Lektor on **Mare Teichmann**, Tallinna Tehnikaülikooli psühholoogiaprofessor, P. & M. Curie nimelise Pariisi Ülikooli erakorraline professor, Euroopa Töö- ja Organisatsioonipsühholoogia Professorite Nõukogu (ENOP) liige.

Tänases märksa keerukamaks muutunud majandusolukorras tuleb ettevõtetal konkurentsivõime säilitamiseks järjest enam pöörata tähelepanu klientidega suhtlemisele. Millised seni veel kasutamata võimalused ja vahendid aitavad kliente hoida ja juurde meelitada? Kuidas parandada müügitööd ja saavutada klientide rahulolu?

Käsitletavad teemad:

- müüja professionaalsus;
- uute kontaktide loomine;
- kümme käsku klientidega suhtlemisel;
- suhtumine klienti;
- kliendi isiksuse taju;
- tuttavate klientidega seotud ohud;
- müügitöö eesmärkide püstitamine;
- lähi- ja kaugeesmärgid müügitöös;
- probleemide audit (Kepneri meetod);
- probleemi lahendamine;
- kliendi ootused ja kliendi riskid;
- professionaalsus kliendi nõustamisel;
- kommunikatsioon, info edastamine;
- sõnumi planeerimine, edastamine ja arendamine;
- sagedased vead, mille tõttu kliendid ei saa meist aru;
- suhtlemisvahendid;
- mitteverbaalsed suhtlemisvahendid;
- ohud klientide haldamise juures;
- kliendiregistrid
- müüja suhtumine töösse
- „raske klient”;
- müügi- ja mõjustamisvõtted – manipuleerimine.

Seminari osalemistasu on Kaubanduskoja liikmetele 750 krooni, mitteliikmetele 1300 krooni (hindadele lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad teabematerjalid, tunnistus, lõuna ja kohvipausid.

Info ja registreerimine:**TOOMAS HANSSON**

Tel: 744 2196

E-post: tartu@koda.ee

Infopäev**„Ehitustoodete nõuetele
vastavus Euroopa Liidus”**

19. mail Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab 19. mail kell 10.00–14.00 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) infopäeva teemal „Ehitustoodete nõuetele vastavus Euroopa Liidus”. Ehitusmaterjalide kvaliteedi ja ohutuse eest vastutab tootja või toote maaletooja. Euroopa Liidus kaasneb ehitusmaterjalide tootmise ja turustamisega toote vastavuse tõendamise nõue. Ehitustooted, mille kohta on olemas ELi ühtlustatud standardid, peavad olema varustatud CE-märgistusega. Infopäeval antakse ülevaade antud valdkonda puudutavatest seadustest, standarditest jne ja jagatakse praktilisi näpunäiteid nii tootjatele kui maaletoojatele.

9.45 **Registreerimine**10.00 **Üldised nõuded***Enno Rebane,**Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevdirektor*

- Ehitustoodete nõuete taust.
- Nõuetele vastavuse tõendamise põhimõtted.
- Ehitustoodete standardid ja tehnilised tunnustused, tõendamissüsteemid, teavitatud asutused.
- Informatsiooni hankimise allikad.
- Nõuded ja puudused Eestis kehtivas süsteemis.

11.30 **Kohvipaus**11.45 **Nõuded ja dokumendid ehitustoodete
vastavuse tõendamisel***Toomas Laur,**TTÜ Sertifitseerimisasutuse direktor*

- Dokumendid ehitustoote vastavuse tõendamiseks.
- CE-märgistus.
- Ehitustoodete nõuetele vastavuse järelvalve.
- Näited toodete nõuetele vastavuse tõendamise kohta, tähelepanekud sertifikaatide ja deklaratsioonide koostamisel.

13.15 **Küsimused**

Infopäeva osalemistasu on Kaubanduskoja liikmetele 350 krooni, mitteliikmetele 700 krooni (sisaldab käibemaksu). Hinnas sisalduvad teabematerjalid ja kohvipaus.

Info ja registreerimine:**LIDIA FRIEDENTHAL**

Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee

Ida-Virumaa ettevõtluspäev „Tark tegu toob tulu!”

24. aprillil TTÜ Virumaa Kolledžis (Järveküla tee 75, Kohtla-Järve)

24. aprillil kell 10.30–16.00 TTÜ Virumaa Kolledži suures saalis toimuv ettevõtluspäev on pühendatud Innovatsiooniaasta raames ülemaailmse intellektuaalomandipäeva tähistamisele. Ettevõtluspäev on vormilt messilaadne – toimuvad esitlused ja praktilised töötoad. Räägime, millist kasu toovad uued dused, millised on uuendamise meetodid, mida saab teha vähete kulutustega ja lihtsaid lahendusi kasutades. Ettevõtluspäeval saab infot Euroopa Liidu toetusvõimaluste ja andmebaaside kohta.

Päevakava:

- 10.30–11.00 Kogunemine ja tervituskohv
- 11.00–11.10 Ürituse juhatab sisse moderaator Piret Potisepp
- 11.10–11.15 Tervitussõnad Ida-Viru maavanemalt Riho Breivelilt
- 11.15–... Töötoad (Leiutajad ja Disain)
- 11.15–11.30 **Innovatsioon – kasu minu ettevõtmisele aastal 2009**
Piret Potisepp, Innovatsiooniaasta 2009 partnersuhete juht
- 11.30–12.10 **Igaühest võib saada edukas leiutaja! Leiutamine – see on lihtne ja kasulik.**
Rahvusvahelise patendiklassifikaatori tutvustus.
Traugott Läänmäe, Eesti Patendiameti füüsika ja elektri ekspertiisi talituse juhataja
- 12.20–12.40 **Graafiline projekteerimisprogramm lihtsustab ettevõtja elu!**
Tatjana Tomasova, TTÜ Virumaa Kolledži informaatika lektor
- 12.40–13.10 **Mis on kaubamärk ja milline on selle kasutegur?**
Külli Sooden, Eesti Patendiameti kaubamärkide ekspertiisi talituse juhataja
- 13.20–13.50 **Innovatsioon praktikas**
Igor Tjurin, OÜ Audes LLC juhatusel liige
- 13.50–14.10 **Kuidas asutada ettevõtte internetis ühe päevaga?**
Heilika Kutsch, E-Äriregistri tugiteenuste peaspetsialist
- 14.20–15.20 Töötoad (E-äriregister, Leiutajad, Kaubamärk, Disain)
- 14.30–15.15 Soovijaile ekskursioon TTÜ Virumaa Kolledži laborites.
- 15.20–16.00 Kokkuvõtte ettevõtluspäevast.

- **E-äriregistri töötoas** saavad osalejad ise katsetada ettevõtte registreerimist, muutmiskannete tegemist, majandusaasta aruande esitamist e-äriregistri demoversiooni kasutades.
- **Leiutamise töötoas** saavad osalejad ise püstitada probleemi, mis vajab lahendust ning siis sobiva leiutise välja mõelda. Hommikul alustavas töötoas valmib leiutise kirjeldus – 5 tunniga.
- **Kaubamärgi töötoas** osalejad saavad ise katsetada kaubamärgi registreerimise etappe: täita kaubamärgi registreerimise taotlust, teha otsinguid andmebaasidest, tutvuda kaupade ja teenuste klassifitseerimise põhimõtetega ning Patendiameti kodulehel olevate võimalustega.
- **Disaini töötoas** osalejad saavad tutvuda kolme erineva disainiprogrammiga: AutoCad (detaili projekteerimine joonisest 3D kujutiseni), ArchiCad (maja ehitamine alates maja plaanist kuni 3D ehitiseni), SolidWorks (erinevate elementide projekteerimine ja nende ühendamine ühtseks mehhanismiks) ning jälgida ühe tootmisdetaili valmimist alates projekteerimisest programmis AutoCad ning lõpetades reaalse tootmisdetaili väljalaskmisega tootmispingist.

Ettevõtluspäeva töökeeled on eesti ja vene keel. Registreerimine toimub kuni 19. aprillini.

Ettevõtluspäeva koostööpartnerid on TTÜ Virumaa Kolledž, Innovatsiooniaasta 2009 meeskond, Eesti Patendiamet, Eesti Leiutajate Liit, E-Äriregister, EAS, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Europe Direct Jõhvi infopunkt, Cumulus Consulting OÜ, Synest OÜ, Ida-Viru Maavalitsus, Ida-Viru Ettevõtluskeskus (IVEK).

Info ja registreerimine: SAIMA LÕUNA

Tel: 339 5620 • E-post: saima.louna@ivek.ee • www.vk.edu.ee/konverentsid/ettevotlus

KAUBANDUSKOJA 13. TENNISETURNIIR

Laupäeval, 30. mail kell 10.00
Pärnu Kesklinna Tenniseväljakutel

KAUBANDUSKOJA RÄNDKARIKAS OOTAB UUSI TENNISETURNIIRI VÕITJAJI!

Eelmisel aastal toimunud turniiri võitsid Jüri Vellerand (Universal Industries OÜ) ja Tiit Roben (E.L.L Kinnisvara AS).

Seekordne turniir toimub 30. mail algusega kell 10.00 Pärnu Kesklinna Tenniseväljakutel (Ringi 14a, Pärnu).

Võistlus viiakse läbi lihtsas „iga mehe paarismängu” süsteemis. Võistluskaaslased ja turniiritabel loositakse kohapeal kõigi juuresolekul, tugevusgrupid moodustatakse eelregistreerunud mängijate seniste tennisitulemuste põhjal Eesti Tenniseliidu eksperdi ja harrastusliigade korraldaja Toomas Kuuma poolt. Registreerunutele saadetakse täpsem ülevaade turniiri süsteemi ja ürituse enda kohta.

Ootame Kaubanduskoja liikmeid koos perekondade ja kolleegidega nautima meelde jäävat võistlust ja ettevõtlike inimeste seltskonda.

Osalemistasu võistlejatele on 350 krooni (lisandub käibemaks). Arve saadetakse registreerumisel.

Registreerumistähtaeg on 22. mai.

Info ja registreerimine:

Annika Eesmaa
Tel: 604 0094 • E-post: annika@koda.ee

Koostöösoovid:

Piret Salmistu
Tel: 604 0060 • E-post: piret@koda.ee

Seminar

Uus töölepinguseadus

11. mail Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab 11. mail Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) ettevõtete juhtidele, personalitöötajatele, juristidele ja kõigile teistele huvilistele seminari uuest töölepinguseadusest. Lektor on **Heli Raidve**.

Käsitletavad teemad:

- töölepingu sõlmimise eelsed läbirääkimised;
- töölepingu sõlmimine, kohustuslikud ja valikulised tingimused, ärisaladus ja konkurentsikeeld;
- töölepingu muutmine ja täitmine;
- puhkus, tööaeg, palk;
- poolte varaline jm vastutus;
- töölepingu ülesütlemine ja selle vaidlustamine.

Seminaril osalemistasu Kaubanduskoja liikmetele on 950 krooni ja mitteliikmetele 1900 krooni (lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad teabematerjalid (ka uus töölepinguseadus), kohvipausid ja lõuna.

Info ja registreerimine:

KATI KRASS
Tel: 443 0989
E-post: kati@koda.ee

Messikoolitused

„Tulemuslik messiturundus – töö enne messi, messi ajal ja pärast messi”

14. mail Tallinnas, Eesti Kaubandus-Tööstuskodas, Toom-Kooli 17
18. mail Tartus, Atlantise Konverentsikeskuses, Narva mnt 2

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega koolitused Tallinnas ja Tartus. Koolituste korraldamist rahastab EASI Teadmiste ja oskuste arenguprogrammi raames Euroopa Sotsiaalfond.

Tooteid ja teenuseid ning nende omadusi peab klientidele järjest rohkem ja täpsemalt selgitama, kuna valik mis turule jõuab on väga mitmekesine ja muudab otsuse langetamise kliendile väga raskeks. Üha tiheneva konkurentsi tingimustes hakkavad äris järjest enam tähtsust omama isiklikud suhted. Ja nende arendamiseks pole paremat kohta kui messid või näitused, kus on võimalik suhelda ja otsest kontakti saavutada potentsiaalse või ammuse äripartneriga. Et messil osalemine oleks edukas, vastaks ettevõtte ootustele ja tagaks tehtava investingu tasuvuse, tuleb kindlasti pikalt ja põhjalikult planeerida messil osalemist, realiseerida messil püstitatud eesmärgid ning teha sihikindlalt järeltööd saadud kontaktidega pärast messi. Antud koolituse käigus antakse põhjalik ülevaade kõikidest etappidest ning jagatakse kasulikke näpunäiteid.

Seminaril leiavad käsitlust järgmised teemad:

- Konkurentsieelis, sihtturg, messi valik.
- Messi ettevalmistus: eesmärgid, messiboksi planeerimine, meeskond, eelarve, logistika, ühisstendid, kliendisuhetud, messiturundus.
- Messiboksis osalemine, töökorraldus, klientidega suhtlemine, mida teha, mida mitte.
- Järeltöö pärast messi: tulemuste analüüs, edasised sammud.

Messikoolitused viib läbi **Jakob Saks**, kes on pikaajalise praktilise kogemusega eksportöör, tunnustatud koolitaja ja konsultant. Viimase kuue aasta jooksul on ta organiseerinud erinevatele ettevõtjatele messistende 2-4 rahvusvahelisel messil aastas (sh Aasia, Euroopa, Põhja-Ameerika). Tal on 11 aastat ekspordijuhtimise kogemust (sh töötades 5 aastat väljaspool Eestit) ning magistrikraad Copenhagen Business School'ist.

Koolituse osalemistasu on 300 krooni (hind sisaldab käibemaksu). Hind kehtib osalemiseks ainult ühel päeval. Palume eelnevalt registreeruda.

**EKSPORDI
AKADEEMIA**

Eesti kõrvale heak

EAS
Enterprise Estonia

Info ja registreerimine:

LIIS LIIVOJA
Tel: 604 0081
E-post: liis@koda.ee

MESSID BERLIINIS

- **6.–8. mai**
PostPrint Berlin
Rahvusvaheline trükitööstuse mess
- **4.–9. september**
IFA
Rahvusvaheline olmeelektroonikamess
- **22.–25. september**
CMS Berlin 2009
Cleaning. Management. Services
Rahvusvaheline puhastussüsteemide ning hoonete hoolduse alane mess
- **11.–15. november**
Import Shop Berlin
Rahvusvaheline käsitöötoodete müügitööstus

Kontakt:

ANNELI PIIRAT

Tel: 627 6955

E-post: berlin.ee@ahk-balt.org

MESSID HAMBURGIS

- **15.–17. september**
Seatrade Europe
Rahvusvaheline mess ja kongress: kruisireisid, sadamad, laevaehitus, meretehnoloogia ja laevade varustus
- **30. september – 2. oktoober**
MS&D maritime security and defence
Rahvusvaheline konverents ja mess: mereteede ja sadamate turvalisuse tagamine, kindlustamine ja kaitsemine
- **24. oktoober – 1. november**
Hanseboot
Rahvusvaheline paadinäitus

- **14.–22. november**
Du und Deine Welt
Rahvusvaheline tarbekaupade müügitööstus, käsitöö, kunst, kinkeartiklid, sport, sisustus

Kontakt:

ELO SAARI

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID STUTTGARDIS

- **24.–26. juuni**
TopClinica
Rahvusvaheline meditsiintehnika mess
- **3.–5. november**
Vision
Rahvusvaheline mess: tööstuslik andmetöötlus, identifitseerimistehnika

Kontakt:

ELO SAARI

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID NÜRNBERGIS

- **4.–9. veebruar 2010**
Spielwarenmesse eG
International Toy Fair Nürnberg
Rahvusvaheline maailma suurim mänguasjade mess

Kontakt:

ELO SAARI

Tel: 627 6946

E-post: elo@ahk-balt.org

MESSID HANNOVERIS

- **20.–24. aprill**
Hannover Messe
Maailma juhtiv tööstusmess
- **18.–22. mai**
Ligna Hannover
Puidu- ja metsamajanduse maailmamess
- **6.–8. oktoober**
Biotechnica
Rahvusvaheline biotehnoloogia erialamess

Kontakt:

KARIN ALLIKSAAR

Tel: 627 6944

E-post: hannover.ee@ahk-balt.org

MESSID MÜNCHENIS

- **12.–15. mai**
Transport Logistic
Rahvusvaheline transpordi, logistika ja telemaatika erialamess
- **15.–18. juuni**
Laser World of Photonics
Rahvusvaheline laseri- ja fotoonika erialamess ja kongress
- **14.–19. september**
Drinktec
Rahvusvaheline joogi- ja vedeltoodetehnoloogia erialamess

Kontakt:

KAIA KUHA

Tel: 627 6942

E-post: muenchen.ee@ahk-balt.org

Saksa-Balti Kaubanduskoda
Eestis, Lätis, Leedus

Suurtüki 4b, 10133 Tallinn

Tel: 627 6940

Faks: 627 6950

E-post: info@ahk-balt.org

www.ahk-balt.org

Seminar

Sihtturg – Gruusia

7. mail Kaubanduskojas

Eesti Välisministeerium, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus korraldavad Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) 7. mail seminari „Sihtturg-Gruusia”. Seminari toetab Gruusia Suursaatkond Tallinnas.

Moderaator ja päevajuht on Martin Karner, majandus- ja poliitikaametnik Eesti Suursaatkonnas Tbilisis. Töökeeled on eesti ja inglise keel.

Programm

- 10.30 Registreerimine
- 11.00 Avasõnad
Juhan Parts, EV majandus- ja kommunikatsiooniminister
- 11.05 Ülevaade Gruusia majandusest, viimastest arengutest ja plaanidest
Laša Žvania, Gruusia majandusarenguminister
- 11.25 Ettevõtluse alustamine Gruusias – äriseadustik, maksundus
Alexander Bolkvadze, BLC Legal Partners, Tbilisi
- 12.00 Kohvipaus
- 12.25 Väikeettevõtluse arendamine Gruusias – võimalused ja väljakutsed
Kaupo Reede, Harju Ettevõtluskeskus
- 12.50 Kümme aastat investeerimiskogemust Gruusias
Esben Emborg, Ska Capital, Tbilisi, Taani Kuningriigi aukonsul
- 13.35 Eesti ettevõtja kogemused ettevõtlusest Gruusias
- 14.05 Gruusia ärikultuurist ja tavadest läbi majandusametniku silmade
Martin Karner, Eesti suursaatkond Tbilisis
- 14.00 Eesti ettevõtja kogemused ettevõtlusest Gruusias – Port Artur Grupi investering Rustavi tehnoпарк.
- 14.25 Gruusia Suursaatkond Tallinnas pakub Kaubanduskoja keldrisaalis veini ja suupisteid.

Seminari osavõtutasu on 300 krooni (lisandub käibemaks).

Eesti Välisministeerium
ESTONIAN MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

Info ja registreerimine:

VIIVE RAID

Tel: 604 0092 • E-post: viive@koda.ee

Äriviisit Kiievisse ja Dnepropetrovskisse

15.–19. juunil

Kutsume Teid osa võtma Kaubanduskoja ja EASI poolt organiseeritavast äriviisidist Ukrainasse, mis toimub 15.–19. juunil. Äriviisidi eesmärk on leida Eesti ettevõtetele ekspordivõimalusi Ukrainas. Selleks korraldame Ukraina ja Eesti ettevõtete vahelised individuaalkohtumised nii Kiievis kui ka Dnepropetrovskis. Dnepropetrovskis osaleme äriseminaril, külastame kohalikke ettevõtteid ning investeerimisobjekte. Kohtume ka Eesti ettevõtjatega, kes juba töötavad Ukrainas.

Reisipaketi hinnaks on 14 350 krooni (osaliselt lisandub käibemaks). Pakett sisaldab: lennupileteid Tallinn–Kiiev–Tallinn ja Kiiev–Dnepropetrovsk–Kiiev, bussitransporti Kiievis ja Dnepropetrovskis, majutust, äriprogrammi.

Delegatsiooni suuruseks on arvestatud 10 inimest, väiksema osalejate arvu puhul võivad hinnad muutuda. Individuaalkohtumiste organiseerimiseks palume kirjeldada ankeedis oma ettevõtte toodangut ja koostöösoovi. Ankeedi saate Kaubanduskoja teenuste osakonnast.

Tähtaeg osavõtust teatamiseks on 11. mail!

Ootame Teie aktiivset osavõttu!

Info ja registreerimine:

VIIVE RAID

Tel: 604 0092 • E-post: viive@koda.ee

Riigihanketeated:

Proovi profiilipõhist riigihangete monitooringu teenust aprillis poole hinnaga – 375 krooni kuu!

Soome

- Ostetakse tualett-paberit, taskurätikuid, käterätikuid ja salvrätikuid ning erinevaid puhastusvahendeid. Tähtaeg 25.05.2009. Kood 2384
- Eelteade järgmiste toodete ostmiseks: öhk-sidemed, sidemed ja lahased. Hanketeate eeldatav avaldamisaeg on sügisel. Kood 2385
- Ostetakse toiduaineid. Pakkumisi on võimalik esitada kõikidele osadele korraga või üksikult: liha ja lihatooted, külmutatud toiduained, piimatooted, kuivained ja mahlad, pagaritooted ja muud toorained. Tähtaeg 20.05.2009. Kood 2386
- Ostetakse toidukartulit. Valikukriteeriumiks on madalaim hind. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 04.05.2009. Kood 2387
- Erineva mööbli hange koolidesse, kontorisse, raamatukogusse. Tähtaeg 15.05.2009. Kood 2388

Rootsi

- Ostetakse erinevaid jalatseid ja poolsaapaid. Tähtaeg 02.06.2009. Kood 2389
- Torujuhe, torustik, korpused ja seonduvad tooteid. Tähtaeg 25.05.2009. Kood 2390
- Hangitakse erinevaid valgustusseadmeid ja elektrilampe (sh luminofoorlampe). Tähtaeg 18.05.2009. Kood 2391
- Puitkütuse hange. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 11.06.2009. Kood 2392
- Ostetakse kutse- ja kaitserõivaid ning nende manuseid. Pakkumiste esitamise tähtaeg 18.05.2009. Kood 2393
- Hangitakse mitmesugused tarkvarapakette ja arvutisüsteeme. Tähtaeg 18.05.2009. Kood 2394
- Pargi- ja mänguväljakuvarustuse hange. Tähtaeg 01.06.2009. Kood 2395
- Ujuvkonstruktsioonide hange. Tähtaeg on 08.05.2009. Kood 2396

- Ostetakse erinevaid meditsiiniseadmeid ja meditsiinilisi tarbekaupu. Tähtaeg on 18.05.2009. Kood 2397
- Hangitakse käsikärusid. Tähtaeg 19.05.2009. Kood 2398
- Ostetakse rõivaid, jalatseid, reisitarbeid ja manuseid (sh kaitsevadmeid tuletõrje- ja politsei tarbeks). Tähtaeg 22.05.2009. Kood 2399
- Hange prillide ja ohutusprillide ostmiseks. Tähtaeg 07.05.2009. Kood 2400

Läti

- Mööbli hange. Tähtaeg 28.05.2009. Kood 2401
- Hangitakse paberist kontoritarbeid ja muid tooteid. Tähtaeg 05.06.2009. Kood 2402
- Kiirteede ehitustööde hange. Tähtaeg on 01.06.2009. Kood 2403
- Hangitakse tellimustarkvara arendusteenu-seid. Tähtaeg 22.05.2009. Kood 2404
- Ostetakse koaksiaalkaablit ja elektriside-kaablit. Tähtaeg 25.05.2009. Kood 2405
- Ostetakse teostatavuse uuring. Tähtaeg on 27.05.2009. Pakkumisi võib esitada inglise- või läti keeles. Kood 2406
- Ostetakse krediteerimisteenusi. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 28.05.2009. Kood 2407

Täpsem info:
LEA AASAMAA

Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

Vaata kõiki kehtivad hanketeateid meie kodulehelt www.koda.ee ▶ teenused ▶ valik riigihanketeateid.

Koostööpakkumised:

- Türgi tööstusmasinate osade tootja otsib koostööpartnereid. Kood 12271
- Iisraeli konsultatsioonifirma otsib koostööd advokaadibüroodega. Kood 12272
- Ukraina terastraadi tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12273
- Ukraina sügavkülmutatud puu- ja köögiviljade tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12274
- Ukraina etanooli tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12275
- Prantsusmaa innovaatiliste fassaadi aknakatete tootja otsib edasimüüjaid ja tootjaid. Kood 12276
- Belgia kaisumänguasjade tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12277
- Leedu kinnisvaraarendaja pakub vahendusteenuseid. Kood 12278
- Prantsusmaa kaminatootja otsib edasimüüjaid. Kood 12279
- Venemaa puiduvärvid ja -lakkide müüja pakub edasimüügiteenusi. Kood 12280
- Venemaa mööblitootja otsib vastastikust koostööd ning pakub edasimüügiteenusi. Kood 12281
- Poola lastejalatsite tootja otsib edasimüüjaid. Kood 12282
- Soome pelletipõletite tootja otsib edasimüüjaid ja esindajaid. Kood 12283
- Leedu ekspedeerimis- ja logistikaettevõtte otsib koostööpartnereid. Kood 12284

Täpsem info:
JULIA MALEV

Tel: 604 0082 • E-post: julia@koda.ee

Vaata lisainfot Kaubanduskoja tasuta partnerotsinguteenustest ja koostööpakkumiste loetelu veebilehelt www.koda.ee ▶ teenused ▶ koostööpakkumised ja info-teenused (ülevaade partnerotsinguteenustest) ▶ viimased koostööpakkumised (loetelu pakkumistest).

Jõgevamaa	HÄRMA EHITUS OÜ	502 9629	www.harma.ee	Ehitus- ja plaatimistööd.
Järvamaa	FELKMAN OÜ	508 7491	www.felkman.ee	Kaubavedu maanteel. Puhastustegevus.
Lääne-Virumaa	MIT OÜ	554 5657		Saematerjalide tootmine, müük ja pelletikütte müük.
Pärnumaa	KATUSETARK OÜ	518 7370	www.katusetark.ee	Katuse- ja fassaaditööd. Üldehitustööd.
	RESSITON OÜ	551 0273	www.kool.ee	Reklaami vahendamine meedias, õppevahendite tootmine.
	TALLNERK GRUPP OÜ	449 9200	www.tallnerk.ee	Puit-liimkilptoodete import-eksport (mööblitööstustele). Üldehitustööd (rödade renoveerimised, fassaaditööd, hoonete renoveerimine).
Põlvamaa	AUGLI METALL OÜ	528 7727	www.auglimetall.ee	Teraskonstruksioonide valmistamine ja paigaldus.
Saaremaa	OESTERGAARD JA JOOST OÜ	453 1476		Karusnahast toodete valmistamine (kasukad, vestid, kindad, sussid, mütsid, padjad, kotid, laste magamiskotid, muhvid).
	PARAMUS OÜ	528 3098		Käsitööna palkmajade tootmine (umar- ja tahutud palk). Üldehitustööd.
Tallinn ja Harjumaa	ADVOKAADIBÜROO GLIMSTEDT STRAUS & PARTNERID OÜ	630 9170	www.glimstedt.ee	Õigusteenuste osutamine.
	AKTORS OÜ	615 0800	www.aktors.ee	Tarkvaraarendamine ja infotehnoloogiaalane konsulteerimine.
	ANSAWERT OÜ	655 9313	www.ansawert.ee	Aiamööbli tootmine ja vahendus.
	BLOOM OÜ	683 8120	www.bloom.ee	Reklaamtrükiste kujundus ja levi. Reklamindus. Tootedisain.
	CHINEST GROUP OÜ	664 5400	www.chinest.eu	Hiina-alased konsultatsioonid, õigusabi, impordi- ja eksporditeenused.
	EESTI-TAANI KOMMUNIKATSIOONI OÜ	645 4263		Teehoiutööde ehitusjärelvalve. Teede- ja sillaprojektide ekspertiis ja projekteerimine. Rahvusvaheline projektijuhtimine.
	FAROVENT OÜ	655 9637		Isolatsiooni- ja ventilatsioonitööd.
	FRISTEBERG OÜ	5660 2674		Metallist mööblifurniture tootmine.
	HELLENIC TRADE OÜ	673 3485	www.hellenictrade.ee	Toidukaupade ja alkoholi jae- ja hulgimüük.
	HROMIUM OÜ	654 7305		Logistikateenused.
	KOMERK AS	631 9542	www.komerk.ee	Tolliladude töö. Veoste ekspedeerimine.
	KXM EST OÜ	637 9047	www.kxmest.ee	Ehitiste valmistamine metallkonstruktsioonidest.
	MARU KONSULTATSIOONIKESKUS OÜ	506 8832	www.maruko.ee	Täiskasvanute täiendkooolitus ja konsultatsioonid. Ettevõtete arenguprogrammide ettevalmistus ja läbiviimine.
	MISTRA-AUTEX AS	605 6700	www.mistra-autex.ee	Tiigi puhke- ja majutuskeskuse rajamine Otepäele. Nõeltöödeldud- ja taftingvaipade tootmine.
	OK INTERACTIVE OÜ	669 6730	www.okia.ee	Plasttoodete tootmine (survevalu tooted autotööstusele).
	ONLINE MARKETING OÜ	688 8098	www.wsibaltics.com	Internetilehekülgede loomine ning nende info- ja andmehaldus.
	PHARMADULE OÜ	623 5000	www.pharmadule.com	Internetiturundus. Frantsiisimine.
	REKLAAMTOODE OÜ	666 1303	www.reklaamtoode.ee	Kõrgtehnoloogiliste moodulehitiste tootmine farmaatsia- ja biotehnoloogia tööstusettevõtetele.
	STRATFORD OÜ	645 5093		Reklaamtoodete valmistamine (kleebised, plakatid, teemant- ja lasergraveerimine, presstrükk ning esitlusmoodulite, rinnamärgi-presside ja toorikute müük, reklaamkingituste müük).
	TRANSLUX OÜ	511 0345	www.translux.ee	Metallide ja metallurgia toorainete kaubandus.
	WISEMAN INTERACTIVE OÜ	610 9315	www.wiseman.ee	Rahvusvaheline autotransport.
	X3M MARKETING OÜ	642 0419	www.x3m.ee	Internetilehekülgede ja fotopankade loomine, nende haldamine. Turundus, reklaam, üritusturundus.
Tartumaa	AHRENS INVESTING OÜ	521 5021	www.ahrens.ee	Eritellimusmööbli valmistamine, müük ja paigaldus.
	ELTERMO OÜ	5656 8268	www.eltermo.ee	Suurköögi-, restorani-, kohviku-, cateringi-, vinoteegi-, hotelli-, WC ja SPA-seadmete müük.
	MERKS EU OÜ	502 6744	www.hot.ee/merkseu	Metalltoodete ja -detailide valmistamine.
	NEFEXIM OÜ	5566 2829	www.nefexim.eu	Metallist õue- ja aiavalgustite tootmine.
	NUTITEQ OÜ	777 8800	www.nutiteq.com	Piimapulbri hulgimüük.
				Infotehnoloogiaalased teenused. Tarkvara arendamine.
Valgamaa	OLVARIA OÜ	510 4852		Puitkilpmajade tootmine. Ehituslik insener-tehniline projekteerimine.
Viljandimaa	NOVATERRA TRADE AS	435 5780	www.ntt.ee	Mööbli hulgimüük.
	ROMEKS OÜ	439 2383	www.romeks.ee	Papptaara tootmine.

UUS TÖÖLEPINGUSEADUS

UUT TÖÖLEPINGUSEADUST TUTVUSTAVAD SEMINARID
TALLINNAS, TARTUS, HAAPSAIUS, KURESSAARES, JÖHVIS JA NARVAS

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös advokaadibürooga RAIDLA LEJINS & NORCOUS ettevõtete juhtidele suunatud seminarisarja uuest töölepinguseadusest. Seminarisarja korraldamist toetab projekti „Teadlikkuse suurendamine töösuhete regulatsioonist” raames Euroopa Sotsiaalfond.

Uue töölepinguseaduse võtmeküsimusi selgitab seaduse väljatöötamises aktiivselt osalenud advokaadibüroo Raidla Leijns ja Norcous nõunik dr jur Martin Käerdi (eestikeelne koolitus) ja advokaat Anton Filjajev (venekeelne koolitus) ning Eesti Kaubandus-Tööstuskoja poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja Mait Palts.

Seminari teemad:

- Uue seaduse üldpõhimõtted ja -printsübid ning nendest tingitud muudatused praktikas
- Ülevaade olulisematest muudatustest
- Töölepingu sõlmimine
- Töötaja kohustused
- Tööandja kohustused
- Töö- ja puhkeaja ja puhkuse regulatsioon
- Töötaja varalise vastutuse regulatsioon
- Töölepingu lõpetamine ja selle tagajärjed

Narva

12. mai (vene keeles),
aadressil Kerese 20
Registreerimine
e-postiaadressil:
margus@koda.ee

Haapsalu

13. mai (eesti keeles),
Baltic Hotel
Promenaadis,
aadressil Sadama 22
Registreerimine
e-postiaadressil:
kati@koda.ee

Tartu

14. mai (eesti keeles)
Atlantise
Konverentsikeskuses,
aadressil Narva mnt 2
Registreerimine
e-postiaadressil:
tartu@koda.ee

Jõhvi

20. mai (eesti keeles),
Jõhvi Kontserdimajas,
aadressil Pargi 40
Registreerimine
e-postiaadressil:
margus@koda.ee

Kuressaare

22. mai (eesti keeles)
Ajamaja IV korruse
konverentsisaalis,
aadressil Tallinna mnt 16
Registreerimine
e-postiaadressil:
sirje.aeg@tt.ee

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:

KATI VAIBLA

TEL: 604 0080 • E-POST: KATI.VAIBLA@KODA.EE

Europea Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Seminari osalemistasu on 150 krooni osaleja kohta. Osalemistasu on kehtiv ainult ühel päeval.

Registreerimisel palume kindlasti märkida nii ettevõtte kui ka osaleja nime ja kontaktid ning valitud seminari kuupäeva.

NB! Kohtade arv on piiratud!

RAIDLA LEJINS & NORCOUS

Mercedes-Benz

CO₂-emissioon sõltuvalt tüübist 139 kuni 261 g/km ja keskmine kütusekulu 5,3 kuni 11,4 l/100 km

Uus E-klass.

Tõeline innovatsioon Teie käsutuses.

Tõeliselt uuenduslik auto lahendab keerulised ülesanded Teie eest märkamatuks. Uus Mercedes-Benz E-klass esindab autotööstuse võidukäiku – jõulise välimuse all peitub maailma puhtaim ning kulusäästlikem jõuallikas.

Tõeliselt väärrika sõiduelamuse eest hoolitseb personaalsete assistentide töökas meeskond.

- Abisüsteem Distronic Plus hoiab soovitud pikivahet
- Tähelepanuassistent jälgib sõidumaneere ning hoiatab rooliuinaku eest
- Pimenurgaassistent kindlustab ohutu ümberreastumise
- Adaptiivne tuledesüsteem väldib vastusõitjate pimestamist, reguleerides automaatselt kaugtulesid
- Pimedas nägemise abiseade leiab pimedusest liiklusohutlikud takistused
- BlueEFFICIENCY ökonoomsuspakett tagab kulusäästlikkuse.

Tule proovisõidule ja luba uuel E-klassil enda eest hoolitseda!

SILBERAUTO

Mercedes-Benz peaesindus Eestis AS Silberauto www.silberauto.com: Tallinn, Järvevana tee 11, Tel 626 6000 Tartu, Ringtee 61, Tel 730 0720 Pärnu, Riia mnt 231a, Tel 445 1990 Kuressaare, Tallinna 82b, Tel 453 1592 Jõhvi, Jaama 42a, Tel 611 9733 Viljandi, Pargi 3b, Tel 435 4902 Rakvere, Haljala tee 1, Tel 660 0152 www.mercedes-benz.ee